

ISÁK avslutter etter sommeren

Bandet ISÁK legger opp etter å ha spilt sammen i seks år.

Det opplyser de i en pressemelding. Bandet har vært frontet av sameaktivist Ella Marie Hætta Isaksen, som har spilt sammen med Aleksander Kostopoulos og Daniel Eriksen. Konsertene denne sommeren og høsten blir bandets aller siste.
– Dearvuodaiguin er feiringen av alt vi har

gjort og opplevd sammen med vårt publikum. Dette er dansen og festen som skal overgå og supplere en allerede full minnebok av taknemlighet, heter det i pressemeldingen.

Bandets siste konsert blir på Rockefeller i Oslo lørdag 30. september.

Bandet ISÁK med vokalist Ella Marie Hætta Isaksen legger opp.
(Foto: Bernhard Hienerwadel)

Første gangen jeg var i sa- rom som bildet ble jeg livre

Mandag åpnet utstillingen «Repparfjorden 22.45 22.08.21» i Kau-tokeino. Aksjonene mot gruvedprosjektet til Nussir ASA er bak-teppet.

Av **Johan Mathis Gaup**
redaksjonen@altaposten.no

Mandag åpnet utstillingen «Repparfjorden 22.45 22.08.21» i Kau-tokeino. Aksjonene mot gruvedprosjektet til Nussir ASA er bak-teppet.

De som står bak utstillingen er kunstneren Terje Grimen, også kjent som Tegson, og en ung, kvinnelig sjøsamisk aktivist som på grunn av hovedverket, bildet «22.45 22.08.21» ønsker å være anonym. Grimen er bosatt i Tromsø, mens aktivisten kommer fra et sjøsamisk område i Finnmark.

Under åpningen denne uka ble det holdt korte fordrag og joik ble fremført av Inga Berit A. Sara, deriblant Nussir-joiken og joiken «Fietta» som er distriktets navn.

Lang søkende vei til nord

Grimen er en spennende ung kunstner. Han er født i Göteborg i Sverige men flyttet med familien til Bergen som to-åring.

Han startet med graffiti og gatekunst som 13-åring, men da han ble 25 ville han gjøre noe helt nytt

Kunstner Terje «Tegson» Grimen innledet selv utstillingen etter åpningsjoik, der han fortalte om prosjektet for et tjuetalls fremmøtte.

i livet. Han sluttet i jobben for å vie seg til kunsten.

Grimen reiste verden over, levde av det han kunne og endte til slutt opp i Kirkenes og Russland gjennom Barentssekretariatet. Som trainee gjennom dem pendlet han mye mellom Oslo og kirkenes og videre østover med det gjennomgående teamet «livet i Nord Norge».

Etter en stund stoppet han opp, og da slo han at han egentlig visste fint lite om Nord-Norge, bare mye om Kirkenes og Russland.

– Jeg ville spesialisere meg mer med bachelor i kunst, og søkte

meg da til Tromsø for å få en bedre forståelse av nordområdene. Så slik havnet jeg i Tromsø, som er min base, forteller Grimen.

Røft og ekte

Grimen beskriver hvordan nord krøp inn under huden hans og etter hvert gjorde han glad for å ha tatt valget om å bli.

– På den tiden jobbet jeg en god del også i New York, og møtet med Nord-Norge slo meg som mer ekte, røft og direkte. I det legger jeg at jeg følte at den ekte kulturen lever her og at mennesker man ble kjent med var ekte mennesker som tok meg godt imot og gjerne inviterte meg hjem til seg. Dette i motsetning til fasaden man finner andre steder i verden og lengre sø i landet. Dette fant jeg veldig spennende.

– Og da tok også din skaperevne en ny retning?

– Ja. Ganske raskt ble jeg introdusert for tekstil og broderi av andre kunstnere og spesielt Brita Marakatt Labba, som også inspirerte meg. Dette føltes veldig bra, siden jeg kommer fra en røft og hardt gateestetikk med å male ulovlig og den kulturen, som også er vanskelige tilpasse et gallerirom, forteller Grimen.

– Og utdyper:

– Det blir som å jobbe med harde elementer i et unaturlig rom, eller som jeg pleier å si det; «gatekunst i galleri er en løve i et bur» - altså ikke i sitt rette element. Kort fortalt kan man si at dette nye var spennende for meg, og ved å jobbe med harde tematikker i myke materialer, så åpnes det nye dører for nye samtaler og nye temaer. Graffiti er jo ikke noe man finner når man åpner dørene til et galleri, ei heller broderier. Så begge disse kunstformene regnes ikke som fi- near eller opphøyd kunst, enda. Derfor skjedde det mye spennende når disse to stilartene møter hverandre, sier Grimen.

Nussir-saken engasjerte

Kunstneren tenker inn på historien bak hovedverket på utstillingen og forteller en rørende historie om hvordan kunst plutselig kan oppstå.

– Pandemien gjorde at jeg ikke fikk reist så veldig mye ut av Norge og da begynte jeg å reise og jobbe

mer lokalt for å skaffe mer kunnskap om hva er «Sapmi» og «nord» egentlig. Først engasjerte «Finnheia-saken» meg mye og jeg jobbet litt med den, sier han.

Finnheia-saken omhandler et større utbyggingsprosjekt av en alpinlandsby på Kvaløya i Tromsø, der et større areal med beiteland sto i fare for å bli bygget ned.

Grimen fortsetter:

– Så landet jeg altså på på Markkopneset og i Nussir i 2021, etter å først reist en tur opp året før for å sjekke dette ut. Repparfjord-saken allerede hadde engasjert meg på dette besøket og jeg bestemte meg for å følge opp denne saken. Jeg hadde da lagt en plan. Her skulle jeg gjøre et veggmaleri ved å kombinere foto og broderi og i tillegg ta litt dokumentarbilder.

Det magiske øyeblikket da kunsten oppsto

– Selve hovedverket ble til som en kombinasjon av tilfeldighet og planlegging?

– Ja, det kan man si. Aksjonistene skulle ut og trene på en aksjon. Jeg var med på dette og dokumenterte dette. Så spurte jeg om å få ta et portrett av alle. Alle satte seg ned og jeg ba de lukke øynene og tenke gjennom hvor de var, hvorfor de var der og hva det ville bety for de å være der, for deretter å åpne øynene sakte mens jeg tok bilder av de.

Og da kom det magiske øyeblikket. I et av blikkene, til en ung jente, møtte han noe helt spesielt,

samtidig som en tåre trillet ned kinnet på den unge jenta.

– Dette er øyeblikket der magi og kunst skapes, legger han til entusiastisk.

– Selv om det ble mange fine bilder, så berørte dette ene meg helt spesielt, et blikk fylt av så mye sorg og sinne. Så mye følelser.

Følelsene ble vekket

Den anonyme kvinnen, som også deltok på åpningen med innlegg, forteller:

– Jeg var jo aktivist som veldig mange andre var, og Terje hadde allerede malt den veggen, på en låve. Resten var litt tilfeldig siden Terje ba om å få ta bilder av oss alle. Da vi gikk ned mot fjæra så føltes kvelden allerede veldig magisk og det begynte å bli skumring.

– Da Terje ba oss lukke øynene og gå inn i tankene våre, skjedde flere ting. Først begynte jeg å høre bølgen slå sakte mot land og liv i lyngen og de svake lydene fra leiren noen hundre meter unna. Frem til da hadde jeg bare vært der og ikke tenkt så mye mer rundt det. Det kom ut masse følelser, og plutselig kjente jeg et sterkt sinne. Sinne mot det som kom til å skje her i fjorden og området. Sinne mot uretten begått mot meg og mine forfedre, der jeg og min familie har blitt veldig sterkt fornorsket og den skammen som ble påført oss gjennom tiden. Deretter gikk følelsene over i sorg og fortvilelse over at historien blir gjentatt. Og da trillet det en tåre nedover kinnet når jeg åpnet øy-

Utstillingen består også av flere dokumentarfoto fra Repparfjorden. Kunstneren ønsker at folk skal betrakte, reflektere og gjerne debattere det de ser og temaet.

Inga Berit A. Sara, selv fra distriktet, fremførte joiken «Fietta» under åpningen.

Ny krigsfilm fra nord på vei

Enda en bit av krigshistorien blir norsk film.

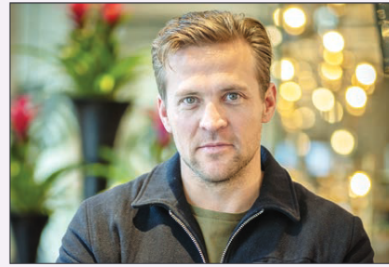
Tobias Santelmann, Anders Baasmo og Heidi Ruud Ellingsen har hovedrollene i filmen, som får premiere i jula. Regissør er Henrik Martin Dahlsbakken og innspillingen avsluttes i disse dager, skriver VG. Premieredatoen er satt til 25.

desember.

Den nye filmen heter «Konvoi» og er inspirert av virkelige hendelser. Fra 1941 sendte de allierte lasteskip med krigsmateriell til Murmansk for å hjelpe Sovjetunionen i krigen mot Tyskland.

Filmen produseres av Fantefilm, som også har laget filmer som «Bølgen» og «Skjelvet»..

Ifølge Store Norske Leksikon ble mer enn fire millioner tonn krigsforsyninger sendt med Murmansk-konvoiene fra juni 1941 til mai 1945. Skipene var i hovedsak amerikanske, men også fra Norge og andre allierte land. 104 handelskip ble senket og mellom 1000 og 1500 sjøfolk omkom. (©NTB)

Skuespiller Tobias Santelmann har en av hovedrollene i en ny norsk krigsfilm, som får premiere i desember. Arkivfoto: Heiko Junge / NTB

omme dd

Den ukjente kvinnen foran hovedbiletet, et portrett av henne, som er en crossover av foto og brodet. (Alle foto: Johan Mathis Gaup)

nene. At noen kommer og ta seg til rette og vil ødelegge havet vårt og fjellene våre. Disse følelsene er også grunnlaget for diktet utstilt sammen med verket, forteller kvinnen.

I prosess for egen identitet

Å se bildet i stor format skapte også sterke reaksjoner hos den unge kvinnen.

– Første gangen jeg var i samme rom som bildet ble jeg livredd. Tre ganger to meter av deg sjøl, i den mest sårbare posisjonen man kan være og der mine såre følelser vises så godt, så da flykta jeg egentlig bare litt ut av rommet. I går var første gangen jeg så det helt ordentlig og jeg synes Terje har vært skikkelig flink. Det er et sterkt bilde og det føles fortsatt som et rett valg - at ikke bare jeg skulle trekkes frem men det øyeblikket. Så at jeg er anonym er helt greit, smiler kvinnen forsiktig.

– Har noe av det som kom frem etter dette og din identitet endret seg i ettertid?

– Veldig godt spørsmål. Det er alltid en prosess i forhold til identitet som fornorska sjøsame og det er alltid en følelse av usikkerhet

om man er nok, om man er rett om man er mindre verdt og samisk nok. Jeg var bare 21 år når bildet ble tatt, så det har kanskje gjort at jeg har startet den prosessen forttere enn jeg ville gjort ellers. Jeg var veldig nervøs for å komme hit til Kautokeino som sjøsame, men har bare møtt varme og er tatt veldig godt imot her. Jeg er blitt akseptert og får støtte. Kautokeino er faktisk et sted jeg har i tankene for videre

utdanning og for å lære samisk om noen år, sier den anonyme kvinnen med et smil.

Vil at folk reflekterer over temaet

Dette ærlige sorgfulle øyeblikket ledet arbeidet videre frem til hovedbildet og en utstilling. Kunstneren ønsker å dele æren for den samlede utstillingen med alle andre som har bidratt:

– Selv om det er mitt navn på ut-

stillingen, så er det veldig mange folk og navn bak utstillingen og sammen med rådgiverne så har vi sammen satt opp utstillingen, sier Grimen.

– Du velger å foreløpig å holde hovedbildet og personen bak anonymt, hvorfor det?

– Det har vi funnet ut sammen, da hun føler at dette bildet alene ikke viser alle som har jobbet med saken og aksjonene. Hun vil ha fokus vekk fra henne og over på saken, så ikke alle andre som har gjort en kjemppegod innsats glem-

mes. Samtidig tror jeg man føler en større og mer ekte tilhørighet og nærhet til bildet da dette kunne være alles datter eller søster, når objektet er anonymisert uten navn, smiler Terje.

– Hva vil du med dette verket?

– Jeg vil at folk skal reflektere over saken. At det er en slags ærlig gjenfortelling av saken som gir en reaksjon av hos folket og åpner for videre debatt om miljø og inngrep i naturen, uten å legge føringer for dette men la folk reflektere selv, avslutter Grimen.

Et av Grimens sterke dokumentarbilder fra prosjektet man kan se på utstillingen.

CA FAKTA